

**Česká zemědělská univerzita v Praze**

**Provozně ekonomická fakulta**

**Katedra práva**



**Teze diplomové práce**

**Vybrané postupy v nalézacím řízení při správě daní**

**Bc. Jana Křížová**

© 2015 ČZU v Praze

## **Souhrn**

Předložená diplomová práce se zabývá problematikou daňového řízení, především jeho vybranými dílčími řízeními, prováděnými v rámci nalézacího řízení při správě daní. Je zaměřena na zhodnocení vybraných procesních postupů, jimiž je postup k odstranění pochybností a daňová kontrola a důsledků jejich aplikace v daňovém řízení na daňový subjekt. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí, a to do části obecné a praktické. V obecné části diplomové práce je zpracována literární rešerše k problematice v rámci zvoleného tématu. Jsou zde vymezeny základní pojmy, zákonný rámec správy daní a základní pravidla a postupy při správě daní. V praktické části práce jsou, na základě získaných obecných informací z daňového řízení, hodnoceny nejen samotné procesní postupy, ale také možnosti jejich užití v daňovém řízení a důsledky aplikace těchto postupů na výši daňové povinnosti daňového subjektu. Závěrečná část práce je věnována zamyšlení nad možností či potřebou případných legislativních úprav, které by vedly ke zjednodušení procesních postupů při správě daní a v konečném důsledku, také k zefektivnění výkonu správy daní.

## **Klíčová slova**

Správa daní, daňový řád, procesní pravidla, daňové řízení, nalézací řízení, daňové tvrzení, daň, vyměření daně, doměření daně, lhůta.

## **Úvod**

Výběr daní a nalézání nových přístupů k jeho zefektivnění, to jsou v posledních letech často diskutovaná témata. Názory na problematiku, jak co nejlépe zvýšit efektivitu výběru daní jsou samozřejmě rozličné a mění se podle politické situace v zemi. Přestože způsoby, kterými bude v budoucnu dosahováno plnění státního rozpočtu, se budou neustále vyvíjet, boj proti daňovým únikům a zefektivnění výběru daní bude prioritním úkolem v každé době.

## **Cíl práce**

Cílem diplomové práce je na základě analýzy vybraných postupů správce daně použitých při plnění základního cíle správy daní, zhodnotit tyto vybrané postupy a důsledky jejich aplikace v daňovém řízení na daňový subjekt. Dílčím cílem diplomové práce je navržení případných změn některých ustanovení daňového řádu, která upravují vybrané postupy v nalézacím řízení tak, aby bylo lépe dosažitelné naplnění hlavního cíle správy daní.

## **Metodika práce**

Práce je rozdělena do části obecné a praktické. V obecné části diplomové práce je zpracována literární rešerše k problematice v rámci zvoleného tématu.

V praktické části práce je provedena systémová a komparativní analýza vybraných postupů správce daně, která vychází ze zobecněných a anonymizovaných informací z daňového řízení. V této části práce jsou hodnoceny nejen samotné procesní postupy, ale také možnosti jejich užití v daňovém řízení a důsledky aplikace těchto procesních postupů na výši daňové povinnosti daňového subjektu. Součástí praktické práce jsou také náměty možných dílčích legislativních změn daňového procesu, které by mohly vést ke zjednodušení procesních postupů při správě daní.

## Zhodnocení praktické části práce

Pro zpracování zvolené problematiky bylo využito obecných a anonymních informací z daňových řízení prováděných v letech 2013 a 2014 Finančním úřadem pro Karlovarský kraj. Vzhledem k velikosti kraje, který svojí velikostí a počtem obyvatel patří mezi nejmenší kraje České republiky, je podíl Finančního úřadu pro Karlovarský kraj na plnění státního rozpočtu marginální. I přes tuto nepříznivou pozici se v roce 2014 podařilo dosáhnout meziročního nárůstu v celkovém výběru daní o více jak 23 %.

**Tabulka č. 2: Vývoj inkasa daní na FÚ pro Karlovarský kraj**

	2013	2014	meziroční změna [%]
<b>Inkaso celkem</b>	<b>3 826 237 747</b>	<b>4 022 223 556</b>	23,39%
<b>DPH</b>	1 170 295 936	1 118 436 737	-4,43%
<b>DPPO</b>	754 473 403	966 719 580	28,13%
<b>DPFO ZČ</b>	1 774 864 477	1 830 330 804	3,13%
<b>DPFO</b>	13 080 213	-12 020 537	-191,90%
<b>DSL</b>	109 791 483	114 860 858	4,62%

Zdroj: Finanční úřad pro Karlovarský kraj, zpracování vlastní

Svůj podíl na dosaženém výsledku má také využití sledovaných procesních postupů v praxi. Na základě šetření provedených v praktické části práce je zřejmé, že postup k odstranění pochybností v nalézacím řízení je nejčastěji využíván před vyměřením daňových tvrzení k dani z přidané hodnoty, neboť téměř 70 % všech postupů k odstranění pochybností bylo v roce 2014 provedeno právě na této dani. Na dani z přidané hodnoty jsou odhalována nejzávažnější pochybení plátců, jako je neprokázání oprávněnosti pro uplatnění nároku na odpočet daně předložením daňových dokladů, nepřiznání daně na výstupu ke dni uskutečnění zdanitelného plnění nebo uplatnění odpočtu daně z fiktivních plnění. Na příjmových daních je tento postup využíván pouze v případech, kdy se vyskytnou pochybnosti závažnějšího charakteru. V roce 2014 činil podíl zahájených postupů k odstranění pochybností na příjmových daních 25 % a na ostatních daních 5 %.

Výsledky provedených šetření jednoznačně prokazují, že do budoucna budou počty zahajovaných postupů k odstranění pochybností výrazně klesat. Hlavním důvodem předpokládaného poklesu využití tohoto postupu je ta skutečnost, že je stále častěji prováděno ověření údajů uvedených v daňových tvrzeních neformálním kontaktem s daňovým subjektem nebo provedením místního šetření. V případě očekávané časové náročnosti ověřování údajů

uvedených v daňových tvrzeních, bude správce daně před vyměřením daně zahajovat daňovou kontrolu.

V oblasti daňových kontrol lze na základě výsledků šetření, provedených v praktické části práce, důvodně očekávat vysoké nároky na výběr daňových subjektů ke kontrole s tím, aby byly zahajovány daňové kontroly s předpokládaným fiskálním efektem. Bude tedy pokračovat trend soustředit se na náročnější daňové kontroly u subjektů s vyššími obraty, a to především na dani z příjmů právnických osob, kde lze fiskální efekt očekávat. V rámci boje proti daňové kriminalitě lze nadále předpokládat soustředěnou pozornost na daň z přidané hodnoty, kde jsou odhalovány nejzávažnější daňové úniky. Na ostatních daních bude daňová kontrola zahajována až při zjištění nedostatku.

V rámci zvoleného tématu byla také zkoumána četnost využití stanovení daně podle pomůcek. Tento postup je využíván ve výjimečných případech, neboť se jedná o náhradní způsob stanovení daně, a proto nemůže dojít ke zjištění a stanovení daně ve správné výši. Z toho důvodu je v rámci nalézacího řízení preferováno stanovení daně dokazováním, které lépe naplňuje cíl správy daní, jímž je správné zjištění a stanovení daně.

## **Závěr**

Z výsledků analýz vybraných postupů při správě daní v nalézacím řízení, zejména postupů k odstranění pochybností a postupů při daňové kontrole, vyplynuly náměty možných dílčích legislativních změn daňového procesu, které by mohly vést ke zjednodušení procesních postupů při správě daní. V zájmu vyšší efektivity daňového řízení, se jeví potřeba nastavit přesná a účinná zákonná pravidla, která napomohou k vynucení plnění daňových povinností záměrně nekontaktních a nespolupracujících daňových subjektů.

Na základě shora uvedeného lze konstatovat, že uvedené cíle práce byly naplněny a autor tak dosáhl stanovených cílů.

## **Přehled vybrané literatury**

BAKEŠ, Milan. Finanční právo. 6., upr. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, xxviii, 519 s. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-440-7.

BAXA, J., O. DRÁB, L. KAINOVÁ, P. LAVICKÝ, A. SCHILLEROVÁ, K. ŠIMEK a M. ŽIŠKOVÁ. *Daňový řád: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, xvii, 763, xvii s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-3575-649.

HANUŠ, Jaromír, HOLUŠA, Bohumil a MUSILOVÁ, Lydie. *Daňový řád v kostce*. 1. vyd. Ostrava: EconomiCon, 2012. 422 s. ISBN 978-80-905065-2-7.

HRSTKOVÁ DUBŠEKOVÁ, Lenka. *Meritum Daňový řád*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. ISBN 978-80-7478-695-2.

KOBÍK, Jaroslav. *Daňový řád: s komentářem*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2010, 959 s. Daně. ISBN 978-80-7263-616-7.

KOBÍK, Jaroslav a Alena KOHOUTKOVÁ. *Oblíbené omyly daňových subjektů a správců daně a jejich možná řešení*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 227 s. ISBN 978-80-7478-047-9.

KOPŘIVA, Miloslav a Jaroslav NOVOTNÝ. *Manuál k daňovému řádu: [výklad k jednotlivým ustanovením zákona, rozdíly proti zákonu o správě daní a poplatků, judikatura, příklady : zapracování změn účinných od 1.1.2013]*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Ostrava: Sagit, 2013, 927 s. ISBN 978-80-7208-947-5.

## **Právní předpisy**

*DAŇOVÉ ZÁKONY ProFi: úplná znění platná v roce 2015*. Vyrobeno v EU: NEWSLETTER - vydavatelství, 2015. ISBN 978-80-89364-60-2.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. *Daně z příjmů, zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění : redakční uzávěrka 1.1.2015*. Ostrava: Sagit, 2015, 256 s. Úplné znění, 1056. ISBN 978-80-7488-083-4.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. *Daň z přidané hodnoty: redakční uzávěrka 5.1.2015*. Ostrava: Sagit, 2015, 239 s. Úplné znění, 1058. ISBN 978-80-7488-085-8.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. *Daňový řád 2013, daňové poradenství, finanční správa: redakční uzávěrka 1.1.2015*. Ostrava: Sagit, 2015, 207 s. Úplné znění, 1057. ISBN 978-807-4880-841.